

Arto Palmu

18.11.2020

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus perjantai 19.11.2020 klo 10.30

HE 224/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on ollut osallisena hallituksen esityksen valmistelutyössä, joten hallituksen esitys kuvastaa THL:n näkemyksiä hyvin.

Hallituksen esityksen tavoitteena on oikeuskanslerin päätöksen mukaisesti eriyttää nykyistä selvemmin lääkeyhtiöiden rahoittama rokotetutkimus ja rokotehankintoja koskevien päätösten valmistelu ja päätöksenteko toisistaan. Lakiesityksen mukaan rokotevalmistajien kanssa yhteistyössä toteutettavien THL:n rokotetutkimusten rahoitus, toiminnot ja henkilöstö siirrettäisiin erilliseen osakeyhtiöön. Yhtiöön suunnitellaan siirtyvän enintään 10 henkilötövuoden verran pysyvää henkilöstöä. Siirrettävät palvelut eivät sisältäisi THL:n lakisääteisiä tehtäviä.

THL pitää tärkeänä terveysturvallisuus- ja kansanterveysnäkökulmien säilyttämistä myös klinisissä rokotetutkimuksissa, jotka tehdään yhteistyössä rokotevalmistajien kanssa. Valtiolla olisi yhtiöön strateginen intressi säilyttää ja vahvistaa kansallista rokotetutkimusosaamista. Toiminnasta syntyvää voittoa käytettäisiin yhtiön rokotetutkimustoiminnan kehittämiseen ja yleisempään rokotetutkimuksen tukemiseen.

Valtion ohjauksen säilyttäminen on mahdollista ainoastaan valtion erityistehtäväyhtiön avulla. Lisäksi valtion erityistehtäväyhtiö on soveltuva ratkaisu valtakunnalliseksi toimijaksi tarkoitetun yhtiön toimintaympäristöksi, jossa otetaan huomioon suomalaisen infrastruktuuriin liittyvät merkittävät kilpailutekijät kuten kansalliset rekisterit ja yhteistyö julkisen ja yksityisen terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Valtion erityistehtäväyhtiö omana erillisenä yksikkönään antaa toiminnalle markkinaehtoisen kilpailun mahdollisuudet, ketteryuden ja joustavat toimintatavat sekä läpinäkyvyyden toiminnalle.

Hallituksen esitys sisältää kahden vakiintuneen toimijan yhdistämisen, mutta yhtiön omistuspohjaa on mahdollista laajentaa perustamisvaiheen jälkeen. Lisäksi yhtiö voi toteuttaa yhteistyötä kaikkien rokotetutkimuksesta kiinnostuneiden toimijoiden, niin yliopistojen, kuin myös THL:n kanssa.

Lain 3 § Verotus tulee kirjata niin, että tutkimussopimusten siirtovaiheesta THL:stä yhtiöön ei aiheudu tulo- eikä arvonlisäveroseuraamuksia kummallekaan osapuolelle.

Hallituksen esitys varmistaa THL:n monikymmenvuotisen rokotetutkimusperinteen jatkumisen, jolloin kansallista infrastruktuuria voidaan hyödyntää innovatiivisella ja ainutlaatuisella tavalla.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Terhi Kilpi